

بسمه تعالی

زندگی‌نامه فقیه وارسته

حضرت آیت‌الله حاج سید یدالله صدری (ره)

یادمان آیت‌الله صدری (ره) Sadri87.blogfa.com

زندگی‌نامه فقیه وارسته حضرت آیت‌اله حاج سید یداله صدری(ره)

حضرت آیت‌اله حاج سید یداله صدری فرزند مرحوم آیت‌اله آقا سید غلامرضا ابن آقا سید صدرالدین از سلسله جلیله سادات منتسب به حضرت امام موسی بن جعفر (ع) می باشد .

بیت مکرم ایشان از بیوت مقدس شهر خرم‌آباد و از دیرباز بعنوان درگاه و مأوایی برای درماندگان به شمار می آمده است و اعضای این خانواده همواره در رفع و رجوع امور دنیوی و دینی همشهریان خود بر می آمده‌اند . حضرت آیت‌اله حاج سید یداله صدری در ۲۰ بهمن سال ۱۳۰۱ ه.ش مطابق با ۱۶ رجب در محله پشت بازار خرم‌آباد شش ماه بعد از رحلت والد گرامیشان در بیت علم و فضیلت دیده به جهان گشود.

آیت‌اله آقا سید غلامرضا برجسته ترین روحانی لرستان در عصر خود بشمار می‌آمد. ایشان مجتهدی مسلم بود که به زهد و تقوا و پرهیزگاری شهره بود. این عالم زاهد هنگام وفات چیزی از مال دنیا را به جا نگذاشت این در حالی بود که ایشان وصی بسیاری از متمکین لرستان بود .

آیت‌اله صدری دوران طفولیت را تحت سرپرستی والده مکرمه شان و همچنین حمایت برادر بزرگترشان مرحوم حجت الاسلام والمسلمین حاج آقا سیدعبداله مصطفوی که از متنفذین لرستان و دارای سجایای اخلاقی والایی بود و از شاگردان مرحوم آیت‌اله العظمی حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی (موسس حوزه علمیه قم) به شمار می‌رفت سپری کرد و از بدو کودکی تحت تعالیم بیت مکرم پدری قرار گرفت و زمینه های آموزش دینی و اخلاقی ایشان مهیا گردید تا اینکه در سن ۱۰ سالگی جهت انجام تحصیلات ابتدایی وارد دبستان دولتی شد و در سال ۱۳۱۶ ه.ش موفق به اتمام تحصیلات ابتدایی گردید.

این زمان مقارن با حکومت رضاخان بود و بنابر سیاست های ضد دینی آن روزگار انجام بسیاری از فعالیت‌های مذهبی ممنوع اعلام شده و بالطبع حوزه های علمیه ایران از فعالیت بازمانده بود و آقا سید یداله نوجوان که بنابر وضعیت خانوادگی اش علاقه وافری به تحصیلات حوزوی داشت برای تحصیل علوم دینی با مشکلات

عديده‌اي روبرو شد. ايشان پس از مرارت فراوان موفق مي شود كه كتاب جامع المقدمات كه‌نه‌اي پيدا كرده و به همراه چند تن از دوستانش نزد حاج آقا سيد حيدر طاهري (ره) و آقا سيد علي اكبر رحيمي (ره) تحصيل علوم ديني را آغاز كنند .

آغاز دهه ۲۰ مصادف با جنگ دوم جهاني و آغاز بحران هاي سياسي - اجتماعي ايران بود. در اين اوقات بخشي از محدوديت‌هاي گذشته کاهش يافت و فعاليت‌هاي مذهبي از سرگرفته شد و حوزه هاي علميه در سراسر كشور فعاليت خود را از نو آغاز نمودند. در اين هنگام آقا سيد يدالله جوان مجالي مي‌يابد تا در حوزه علميه شهرستان بروجرد به ادامه تحصيل بپردازد و در آنجا از محضر اساتيدي چون حضرت آيت‌اله العظمي بروجردي (ره) ، آقا ميرزا لطف اله فقهي (ره) و آقا شيخ احمد فيض (ره) بهره‌مند گردد.

اقامت در بروجرد دو سال به طول مي انجامد و پس از آن به خاطر هجرت آيت‌اله العظمي بروجردي (ره) به قم ، آيت‌اله صدري و جمعي ديگر از طلاب نيز به دنبال معظم له به قم عزيمت مي نمايند . ايشان حدود ۸ سال در قم رحل اقامت مي‌افكنند و در طي اين سال‌ها در محضر اساتيد ارزشمندي نظير آيت‌اله العظمي بروجردي (ره) ، امام خميني (ره) ، آيت‌اله سيد محمد باقر سلطاني (ره) ، علامه طباطبايي (ره) ، حاج آقا رضا صدر (ره) ، امام موسي صدر و شهيد آيت‌اله صدوقي دروس شرح لمعه ، رسائل ، مكاسب ، كفايه ، خارج و تفسير را تلمذ مي‌نمايد.

در اوایل دهه ۲۰ ايشان به همراه جمعي از اهالي لرستان به محضر آيت‌اله العظمي بروجردي(ره) در قم مي رسند و خواستار راه اندازي حوزه علميه خرم‌آباد مي شوند كه معظم له ، مرحوم آيت‌اله كمالوند (ره) را مأمور تشكيل حوزه مي‌نمايند. در حوالي اين سال‌ها آيت‌اله صدري به خرم‌آباد باز مي گردد و در اين حوزه تازه تاسيس به فعاليت مي‌پردازد و نيز بخشي از امور حوزه را عهده‌دار مي‌گردد. پس از مدتي اداره حوزه علميه خرم‌آباد بر عهده آيت‌اله صدري گذاشته مي شود و ايشان تا آخر حياتشان اين مسئوليت را عهده دار بودند. هنگامی كه ساواک بارها و بارها قصد تعطيلي اين حوزه را داشت تدبير ايشان آنان را دچار سردرگمي

می کرد . بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایشان به طور خستگی ناپذیر تمام همت خود را جهت بهبود وضعیت این مرکز علمی به کار بست . وی که هیچ گاه برای رفع احتیاجات شخصی از مسئولین درخواستی نداشت بارها برای تجهیز حوزه از آنها تقاضای مساعدت کرد .

مجهز کردن حوزه به تجهیزات رایانه ، دستگاه‌های تایپ و تکثیر ، تقاضا جهت فرش و سیستم صوتی مسجد جامع ، رایزنی با برخی متمکنین جهت عمران و بازسازی ساختمان حوزه ، بخش کوچکی از خدمات ایشان در سالیان مدیریتشان می باشد و شایان توجه اینکه ایشان هرگز در امور مالی حوزه و اخذ وجوهات دخالت نداشت و همواره پرهیزکاری را در این امور زینت خود قرار داده بود .

حضرت آیت‌اله صدری معتقد به استقلال حوزه از جناح ها ، گروه ها و صنف های مختلف بود و در مدت حیات خود حاضر نشد جهت دستیابی افراد و گروه ها به اهداف مادی و سیاسی خود بر آنها مهر تأیید بزند .

این عالم بزرگوار معتقد به ساده زیستی و مردمی بودن روحانیت بود و همواره به طلاب علوم دینی سفارش می کرد که از تلاش برای کسب ثروت غیر متعارف و رسیدن به مقام دنیوی پرهیز نمایند چه این اعمال باعث وهن جایگاه روحانیت می‌شود. آیت‌اله صدری معتقد بود ملبس شدن به لباس روحانیت باید دارای قاعده‌ای مشخص باشد و همواره از این‌که بعضی از طلاب بصورت مقطعی لباس می‌پوشیدند رنج می بردند .

در اواخر دهه ۳۰ به همت ایشان و با همکاری چند تن از خیرین خرم‌آبادی ، زمینی جهت احداث مسجدی در محله گل زرد خرم‌آباد (چهار راه فرهنگ فعلی) اهدا می شود که با حضور مرحوم آیت‌اله کمالوند، کلنگ آن به زمین زده شده و ساخت آن با کمک های مردمی آغاز می گردد. این مسجد در اواخر دهه ۴۰ به بهره‌برداری می‌رسد و نام مبارك صاحب الزمان (عج) بر آن گذاشته می شود.

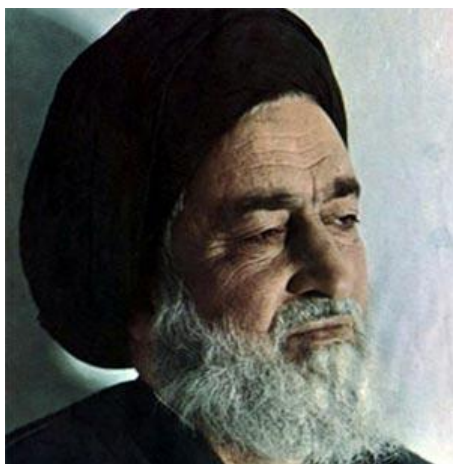
اولین نماز جماعت در مسجد صاحب الزمان (عج) به امامت حضرت آیت‌اله صدري اقامه مي گردد و از آن پس ایشان بمدت ۲۶ سال امام جماعت آن مسجد مي‌شوند .

مسجد صاحب الزمان (عج) به همت این عالم وارسته خیلی زود مبدل به يك مركز فرهنگي اسلامي مي شود و با ایجاد کتابخانه و نوارخانه آن هم در آن سالها ، بسیاری از کودکان ونوجوانان را جذب مسجد مي نماید و آنان به یادگیری قرآن و معارف آن پرداخته و تحت تعلیم آموزه های اخلاقي اسلام قرار مي گیرند و بدین ترتیب بیشتر اوقات فراغت خود را در مسجد مي گذرانند. حضرت آیت‌اله صدري همواره با رویی گشاده پذیرای جوانان و نوجوانان و نمازگزاران مسجد بودند و به پرورش روعي آنان کمر همت بستند .

کودکان و نوجوانانی که در اوایل آغاز به کار مسجد جذب آن مي شوند همزمان با آغاز انقلاب اسلامي به جوانان آگاه ، انقلابي و برومندی مبدل مي شوند که از آن پس حکم سربازان کارزار انقلاب و بعداً دفاع مقدس را مي یابند . بدین‌سان مسجد صاحب الزمان (عج) به یکی از قطب ها و کانون های انقلاب اسلامي در شهر خرم‌آباد تبدیل مي گردد.

شهریور ماه ۱۳۵۷ با سخنرانی یکی از روحانیون مبارز در مسجد صاحب الزمان (عج) در مراسمی که آیت‌اله صدري برگزار کرده بود انقلاب در خرم‌آباد جان تازه‌ای مي گیرد و دستگاه ستم شاهي دچار يك شوک ناگهانی مي گردد . در پایان مراسم، نیروهای رژیم به مردم هجوم مي آورند، عده ای را ضرب و شتم و عده ای را دستگیر مي نمایند ، همچنین آیت‌اله صدري دستگیر مي گردد.

ایشان همواره در طول مبارزات ، یکی از ارکان انقلاب در خرم‌آباد به شمار مي‌رفت و در راه اندازی راهپیمایی ها و برپایی مجالس بر علیه رژیم شاه نقشی منحصر به فرد ایفا مي نمودند. وي در این سالها بارها توسط دستگاه‌های امنیتی رژیم احضار و دستگیر مي‌شوند.

برپایی مراسم سخنرانی شخصیت هایی همچون آیت‌اله شهید مطهری ، آیت‌اله مکارم شیرازی ، شهید هاشمی نژاد ، خطیب نامی جهان اسلام مرحوم

فلسفي در مسجد صاحب الزمان (عج) بخشي از فعاليت‌هاي ايشان در دوران انقلاب است .

در بحبوحه انقلاب زماني که بيم آن مي رفت طاغوتيان و چماق به دستان به خانه‌ها و مغازه‌هاي مردم هجوم آورند و به غارت اموال آنان پردازند در اين مسجد هسته هاي مقاومت ايجاد شد که شب ها به پاسداري و حفاظت از محله هاي اطراف مسجد مي پرداختند. اعضاي اين گروه‌ها پس از انقلاب به کميته هاي انقلاب اسلامي و بعداً به سپاه و بسیج پيوستند و اين مسجد توانست نقش محوري خود را در انقلاب اسلامي و پس از آن حفظ کند . هم‌زمان با آغاز دفاع مقدس خيل انبوهي از جوانان خرم‌آبادي راهي مضاف با دشمن شدند . چيزي از آغاز جنگ نگذشته بود که جمعي از اين دلاوران به شهادت رسيدند و چون تعداد زيادي از شهدا از بچه هاي اين مسجد بودند ، مراسم تشييع پيکر هاي پاك آنان در اين مسجد انجام شد. و از آن پس تاکنون اين رسم برقرار بوده است و حضرت آيت‌اله صدي بر پيکر مطهر بسياري از شهديا شهر نماز گزارند .

پس از انقلاب نيز ايشان در تمامي فراز و نشيب‌ها حامي نظام اسلامي و ولايت فقيه بودند و با حضور در جلسات مختلف ضمن هم‌فکري با مسئولين و ارائه پيشنهادات راهبردي ، سهم عمده اي در کاهش مشکلات استان داشتند .

حضرت آيت‌اله صدي هيچ گاه از امکانات و امتيازات دولتي استفاده نکرد و همواره خود را مانند يکي از مردم عادي به شمار آورد؛ در اثبات اين مدعا همين بس که وضعيت زندگي ايشان در طول سي سال پس از انقلاب با قبل از آن تفاوتی نکرد .

آيت‌اله صدي نظام اسلامي را به دليل حضور مجتهدي عادل در رأس آن برترين نظم حکومتي مي‌دانست و در سخنراني هاي مختلف مردم را به قدرشناسي نسبت به آن دعوت مي کرد . ايشان هنگامی که احکام ديني و حقوق مردم توسط برخي مسئولين نادیده گرفته مي شد بدون رعایت ملاحظات و با شجاعت کم‌نظير خود، آنان را مورد عتاب قرار مي داد.

آیت‌اله صدري در سال ۱۳۵۸ جهت خدمت رسانی بیشتر به محرومین فاقد سرپناه فعالیت گسترده ای به منظور راه اندازی حساب ۱۰۰ امام (ره) در استان لرستان به کار بستند و از آن پس تا آخر عمر شریفشان به عنوان نماینده حضرت امام (ره) و مقام معظم رهبري ، به طور افتخاري و با عدم استفاده شخصي از امکانات دولتي در بنیاد مسکن انقلاب اسلامي بدون کمترین چشم داشتی ، خدمات فراواني را به محرومین استان ارائه نمود .

آیت‌اله صدري در سال ۱۳۷۲ به تأسیس حوزه علمیه خواهران فاطمیه (س) خرم‌آباد همت گماردند و سرپرستی آن را عهده‌دار گردیدند. حوزه علمیه فاطمیه (س) در محل مؤسسه فاطمیه خرم‌آباد که مسئولیت آن با خود ایشان بود تشکیل گردید .

ساختمان فاطمیه به علت استفاده فراوان از آن در بعد از انقلاب و دوران دفاع مقدس فرسوده شده بود که حضرت آیت‌اله صدري با تلاش بسیار آن را مرمت کردند. حوزه علمیه فاطمیه (س) که اولین حوزه علمیه خواهران در استان لرستان محسوب می شود ، هرساله با فارغ التحصیل کردن جمعی از خواهران طلبه نقش به سزایی در رشد فکري زنان خرم‌آباد داشته است .

در سال ۱۳۷۶ علمای قم به فکر تأسیس مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران افتادند ، با توجه به رتبه بالای حوزه فاطمیه (س) خرم‌آباد و موفقیت آیت‌اله صدري در ساماندهی اداری و علمی آن ، به عنوان یکی از اولین حوزه های علمیه خواهران کشور به ثبت رسید . در طول سال های اخیر صبیبه ایشان مدیریت این مرکز مهم علمی و فرهنگی را عهده دار بودند و تاکنون قریب ۲۰۰ نفر از خواهران طلبه موفق به تحصیل در رشته های علوم اسلامی شده اند . حوزه فاطمیه (س) همچنین در کنار فعالیت‌های علمی ، دارای فعالیت‌های گسترده فرهنگی و مذهبی بوده که در این مختصر نمی‌گنجد .

این عالم وارسته در طول حیات خود چشم بر دنیا و ظواهر آن بستند و به تزکیه خود و رتق و فتق امور دینی همشهریان پرداختند کما اینکه ایشان از مال دنیا چیزی جز خانه ای فرسوده و محقر نداشتند . سادگی ، صداقت و سلامت این روحانی ارزشمند به اندازه ای بود که وجهه ای مردمی به ایشان داده بود و مردم لرستان نسبت به ایشان علاقه خاصی داشتند و وی را همواره مورد احترام و تجلیل قرار می‌دادند. توجه خاص و اهتمام ایشان به ترویج کلام وحی باعث شده بود جلسات قرائت و تفسیر قرآن و بیان احکام و مواظب اخلاقی بصورت مستمر با حضور جوانان متدین در مسجد صاحب الزمان (عج) برگزار شود . ایشان هر روز بیش از نیم ساعت قبل از اقامه نماز جماعت در ظهر و مغرب در مسجد حاضر می شدند و به پاسخگویی به مسائل شرعی و رسیدگی به مشکلات مردم و قرائت قرآن می‌پرداختند .

آیت‌اله صدري شب‌های قدر را قدر می دانستند و در طول عمر با برکت خود با حضور در بین مردم ، این شبها را تا صبح احیا می‌گرفتند . برپایی جشن در اعیاد اسلامی و موالید ائمه و همچنین برگزاری مراسم به در ایام وفات و شهادت توسط

ایشان در طول قریب ۳۸ سال هیچگاه تعطیل نشد تا جایی که در برخی از مناسبت‌ها جز در مسجد صاحب الزمان (عج) هیچ مراسمی در شهر منعقد نبود .

بزرگداشت دهه فاطمیه و اقامه روضه در صبح های جمعه در منزلشان مؤید عشق وافر ایشان به اهل بیت (ع) و اخلاص نسبت به خاندان وحی بود . آیت‌اله صدری علاقه خاصی به سادات و تکریم آنها داشت به گونه ای که با برگزاری مراسم های ویژه در ایام فاطمیه و عید غدیر سعی در ایجاد وحدت و همدلی در بین آنان داشت . همچنین ایشان برای احیاء مقبره جد اعلاي سادات لرستان ، امام زاده سید علی تلاش بسیاری نمودند .

نظم و انضباط از دیگر ویژگی های بارز شخصیت این عالم بزرگوار بود . ایشان کلیه امور شخصی ، خانوادگی ، حوزه و اداره را با نظم و ترتیب خاصی انجام می‌دادند به گونه ای که همواره الگویی برای همراهان و اطرافیان خود بودند . نماز اول وقت و تعقیبات طولانی و دائم الذکر بودن از خصوصیات ایشان بود که هیچگاه ترک نشد . متانت و آرامش در برخورد با افراد حتی آنان که در مقابل ایشان پرخاشگری می‌کردند صفتی بارز در وی بود . آیت‌اله صدری در طول عمر با برکت خود همواره سعی در ایجاد صلح و دوستی در بین مردم و خصوصا طوایف لرستان داشتند به گونه ای که هرگاه اختلافی در منطقه ای در لرستان رخ می‌داد به آنجا می‌رفتند و با برگزاری جلسات متعدد ، صلح و آرامش را در بین آنان ایجاد می‌نمودند .

ایشان اهل تظاهر و خودنمایی نبود و هیچگاه برای رسیدن به ثروت و منصب و مقام ، کوچکترین اقدامی نکرد . در نزد ایشان هرکس با تقوا تر بود دارای احترام بیشتری بود ، لذا هیچگاه به صرف داشتن ثروت ، قدرت و پست و مقام ، کسی را مورد تکریم و احترام قرار نمی‌داد .

ایشان علاقمند به حضور در مجالسی بود که عامه مردم در آن حضور داشتند و همواره به دعوت کسانی که مجلسی بر پا می‌کردند ، پاسخ مثبت می‌گفت و سعی ایشان این بود که در مجالس تشریفاتی و مجالسی که قشر خاصی از صاحبان ثروت و مقام بر پا می‌داشتند حضور نیابند .

آیت‌اله صدري با تلاش مثال زدني ، کمر همت به احیاء مدرسه علمیه قدیمی که سال‌ها پیش توسط مرحوم آیت‌اله حاج سید عیسی جزایري (ره) احداث شده بود بستند اما با وجود تعمیر و تکمیل این مدرسه ، عشق به لقاءالله اجازه نداد بازگشایی آن را که آخرین یادگار خدمت‌گذاری ایشان محسوب می‌شد، شاهد باشند.

آیت‌اله صدري بخشی از وقت خود را جهت پاسخ‌گویی به مسائل شرعی و انجام استخاره برای مردم صرف می‌کردند و با توضع و فروتنی مراجعات و تماس‌های تلفنی مردم را در این امور پاسخ می‌دادند.

ایشان از دوسال پیش به خاطر کسالت ، کمتر در مسجد حضور پیدا می‌کردند و به توصیه پزشکان از اقامه نماز جماعت کناره گرفتند و از آن پس فرزند ایشان حجت الاسلام والمسلمین سید محمد صدري نماز را در مسجد صاحب الزمان (عج) اقامه کردند.

حضرت آیت‌اله حاج سید یداله صدري سرانجام پس از ۸۶ سال زندگی پر برکت که مصداق آیه شریفه « و جعلني مبارکا اینما کنت » بود، با کارنامه ای درخشان و پس از عمری مجاهدت و تقوي و پرهیزگاري کم نظیر که در عصر حاضر به ندرت یافت مي شود ، در روز سه شنبه اول مردادماه ۱۳۸۷ جهان فاني را وداع گفت و به ملکوت اعلي پیوست .

مردم با حضور معنادار و آگاهانه خود در مراسم ارتحال ایشان این مطلب را ثابت کردند که همواره عالمان رباني و پرهیزگار در دل آنان جای دارند و به دقت زندگی روحانیت را زیر نظر دارند .

به سفارش ایشان پیکر مطهرشان در قبرستان عمومی شهر و جایی که عامه مردم در آنجا مدفون هستند، در کنار پدر، برادر و جد خود به خاک سپرده شد .

ایشان با زندگی ساده خود ثابت کرد که می شود در قرن ۲۱ نیز علی وار زندگی کرد و فریب دنیا و زخارف آن را نخورد.

روحش شاد و راهش پر رهرو باد

تقديم به روح پرفتوح حضرت آیت‌اله حاج سید یداله صدري (ره)
مدیرحوزه علمیه کمالیه و امام جماعت فقیه مسجد صاحب الزمان (عج) خرم‌آباد

بار خدایا تو خود صدر نشینش نما

آن مه تابنده و عارف شب زنده دار
رفت به معراج حق شد چو مهی آشکار
ساکن پاینده شد در حرم کردگار
گشت ز دست حسین مست می خوش‌گوار
از غم هجران آن قائد قرآن شعار
نقطه به هر نقطه اش مانده از او یادگار
راه سعادت گرفت مرد و زن این دیار
بهر لرستانیان يك سند افتخار
همره پاکان دین در صف دارالقرار
فقیه والامقام شاخصه ی با عیار
صبر بیاید از این ماتم عظمای یار
ولي دلشادیان - مرداد ۱۳۸۷

آیت عظمای حق صدري والاتبار
از دل این خاکدان گشت نهان از نظر
همره خیل ملك در افق دور دست
زاهد وارسته در صحن بهشت برین
گوش فلك کر شد از ناله هر لر زبان
حوزه علمیه و مسجد صاحب الزمان
تا که به دنیا بُد از یمن وجودش بسی
بعد وفاتش همین بس که بود نام او
بار خدایا تو خود صدر نشینش نما
تا به ابد قوم لر هست عزادار آن
ای دل دلشادیان ناله مکن بیش از این

